หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ลักษณะของกิจการและผลิตภัณฑ์กระเบื้องเคลือบ

ลักษณะของผลิตภัณฑ์กระเบื้องเคลือบ

บุคคลส่วนใหญ่มักรู้จักกระเบื้องเคลือบเป็นอย่างดี ในปัจจุบันนี้มีการใช้วัสดุก่อสร้างประเภทกระเบื้องเคลือบกันอย่างแพร่หลายนอกเหนือจากที่เคยใช้ในการปูห้องน้ำก็ได้ขยายมาใช้ปูผนังทั้งภายในและภายนอกอาคารแทนการทาสีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะกระเบื้องเคลือบมีสีสรรสวยงามและได้ผ่านการเผามาแล้วจึงทำให้ผนังที่บุด้วยกระเบื้องเคลือบมีสีสวยสดและสีไม่ตกเมื่อถูกแสงแดด นอกจากนี้ยังสามารถรักษาให้สะอาดและสวยงามดังเดิมได้ง่าย

กระเบื้องเคลือบนี้จัดเป็นประเภทหนึ่งของซีรามิคซ์ (Ceramics) ซึ่งปัจจุบันมีการผลิตและส่งเสริมแนะนำให้ผลิตจนเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่/อุตสาหกรรม[1] Ceramics นี้ตามความหมายของกรมส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม หมายถึงอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

1. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ซีรามิคซ์
2. ถ้วยชามชนิดโบนไชน่า (Bone China)
3. กระเบื้องโมเสคชนิดเคลือบและไม่เคลือบ
4. เครื่องฉนวนไฟฟ้าเคลือบ
5. เครื่องปั้นดินเผาชนิดเคลือบไฟต่ำอย่างอื่น ๆ
6. วัสดุทนไฟ
7. กระจกแผ่น

---

[1]ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฉบับที่ 1/2516 เรื่องบัญชีประเภทและขนาดของการลงทุนที่จะให้การส่งเสริม

8. แก้วแว่นตาหรือเลนซ์
9. แก้วทนไฟ
10. ผลิตภัณฑ์แก้วเจียระไน
11. หลอดแก้ว
12. ใยแก้ว
13. ถ้วยชามที่ทำด้วยดินเผาชนิดเคลือบ

ทั้งนี้ขนาดการลงทุนต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท โดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน

ประวัติของกระเบื้องเคลือบ

เนื่องจากซีรามิคซ์จะมีความหมายกว้างมากดังกล่าวข้างต้นซึ่งคลุมถึงอิฐ พอสเลน โบนไชน่า ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา กระเบื้องเคลือบและไม่เคลือบ กระเบื้องเคลือบปูผนัง และกระเบื้องโมเสคซึ่งเป็นวิวัฒนาการมาจากการทำภาชนะเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่สมัยโบราณก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศต่าง ๆ ดังนั้นการจะทราบที่มาของกระเบื้องเคลือบจึงจำเป็นต้องทราบประวัติความเป็นมาของซีรามิคซ์ก่อนดังจะได้กล่าวต่อไป

ซีรามิคซ์เป็นอุตสาหกรรมที่เก่าแก่สาขาหนึ่งซึ่งไม่ปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่าใครเป็นผู้เริ่มต้นขึ้น ในสมัยโบราณการทำซีรามิคซ์ทำจากการบดหินและทรายซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมากในสมัยนั้น แล้วจึงนำมาผสมกับดินปั้นเป็นภาชนะต่าง ๆ โดยมิได้มีการเผาเพียงแต่นำไปตากแดดให้แห้งเท่านั้น จนกระทั่งคนสมัยโบราณเริ่มรู้จักประโยชน์ของไฟจึงได้นำภาชนะที่ปั้นนั้นมาเผาแทนการตากแดด ทั้งนี้เพื่อให้ภาชนะนั้นมีความคงทนถาวรมากขึ้น

วิวัฒนาการด้านเคลือบ มีผู้ค้นพบการเคลือบโดยบังเอิญโดยสังเกตจากการหลอมตัวของด่างบนหินหรือทรายจึงนำมาดัดแปลงใช้กับภาชนะเครื่องปั้นดินเผาให้ภาชนะนั้นสวยงามคงทนยิ่งขึ้น การเคลือบสีเขียวนั้นเริ่มทำในประเทศอียิปต์ประมาณปี 9000 ก่อนคริสตศักราช โดยเริ่มจากการเคลือบลูกปัดแล้วนำมาทดลองเคลือบกับภาชนะเครื่องปั้นดินเผา การเคลือบสีฟ้าเริ่มพบจากการเคลือบปิรามิด Sakara ส่วนการเคลือบสีแดงและเหลืองนั้นนำมาใช้

เคลือบกระเบื้องเพื่อให้สวยงาม ซึ่งใช้ในการสร้างพระราชวัง **Tell-el Amarna** ประมาณปี 1,500 ก่อนคริสตศักราช เทคนิคในการเคลือบสีต่าง ๆ นั้นจะใช้แร่ทองแดงในการเคลือบสีเขียว สีน้ำเงิน และใช้แมงกานีสในการเคลือบสีม่วงและดำ

<u>ซีรามิคซ์ในประเทศอียิปต์</u> เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าประเทศอียิปต์เป็นต้นกำเนิดของซีรามิคซ์ (**Mother of Ceramics**) และมีศิลปะต่าง ๆ ในการทำซีรามิคซ์ มีผู้ค้นพบว่าการทำภาชนะเครื่องปั้นดินเผาของอียิปต์ในระยะแรก ๆ ทำด้วยมือโดยใช้ดินเหลืองบริเวณหุบเขาไนล์ บางครั้งใช้ดินสีเทาอ่อน ภาชนะบางอย่างเคลือบด้วยสีแดงและระบายสีขาวเป็นรูปทรงเรขาคณิตและเขียนตัวอักษรกำกับ ภายในภาชนะทาด้วยสีดำ อียิปต์ยังสามารถทำเหมือกน้ำที่มีคุณภาพเก็บความเย็นของน้ำได้ นอกจากนี้อียิปต์ยังทำอิฐโดยทำจากดินที่ล้างสะอาดแล้วผสมกับน้ำนวดให้เข้ากันกับหญ้าหรือฟางแล้วจึงปั้นด้วยมือหรือใช้แม่พิมพ์จากกระดาน 4 แผ่น หลังจากนั้นจึงนำไปตากให้แห้งและเก็บไว้ประมาณ 2 ปีเพื่อให้การหดตัวของอิฐคงที่จึงนำมาใช้ อีกวิธีหนึ่งที่ใช้คือเผาอิฐด้วยความร้อน เป็นที่น่าเสียดายว่าความเจริญของอียิปต์ได้หยุดชงักและเสื่อมลงอย่างรวดเร็วประมาณปี 1,200 ก่อนคริสต-ศักราช ความเจริญที่เหลืออยู่และเป็นที่ยกย่องโดยทั่วไปในปัจจุบันเป็นเพียงส่วนน้อยของประเทศอียิปต์เท่านั้น

<u>ซีรามิคซ์ในประเทศจีน</u> ซีรามิคซ์ของประเทศจีนเริ่มตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นประมาณปี 206 ก่อนคริสตศักราช โดยมีการสร้างพระราชวังและกำแพงเมืองจีนซึ่งยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ประเทศจีนมีชื่อเสียงมากในการทำพอสเลนซ์ (Porcelain) ซึ่งมีความสวยงามและราคาแพงมากแม้กระทั่งปัจจุบันนี้พอสเลนซ์ของจีนก็ยังคงเป็นที่ยกย่องกันทั่วโลก และพอสเลนซ์ของจีนนี้เองที่เป็นเหตุให้ชาวยุโรปพยายามค้นคว้าเพื่อผลิตภาชนะสีขาวทั้งที่ทำกันในครอบครัวและที่ทำกันเป็นอุตสาหกรรม ในระยะแรกจีนใช้วัตถุดิบ เกาลิน *(Kaolin)

---

*Kaolin คือดินขาวผสมกับหินฟันม้า(' Feldspar) และหินเขี้ยวหนุมาน (Quartz) ใช้ทำผลิตภัณฑ์จำพวกพอสเลนซ์

ซึ่งหมายถึงเทือกเขาสูงของจีน เป็นหลักในการทำพอสเลนซ์ ซึ่งต่อมาจึงนำมาผสมกับหินฟันม้าและหินควอทซ์ เมืองเกียงสีของจีนมีการทำพอสเลนซ์มากที่สุดและมีเมืองกวางตุ้งเป็นเมืองที่ส่งสินค้าออก พอสเลนซ์ของจีนขั้นต้นทำเป็นภาชนะสีเทาและเคลือบ ต่อมาจึงทำชุดน้ำชา ปรับปรุงด้านการเคลือบโดยตกแต่งลวดลายและสีที่ใช้ในการเคลือบ การเผาก็ใช้อุณหภูมิสูงขึ้นเพื่อให้ภาชนะคงทน ประเทศญี่ปุ่นมีความรู้ทางด้านซีรามิคซ์น้อยมากแต่มีความสามารถในการเลียนแบบและปรับปรุงที่ดี เมื่อช่างปั้นชาวเกาหลีซึ่งได้รับวิทยาการจากจีน ได้นำมาสอนในประเทศญี่ปุ่นในปี 1640 ญี่ปุ่นจึงพยายามศึกษาและปรับปรุงจนกระทั่งมีชื่อเสียงในด้านพอสเลนซ์และเอิทเธนแวร์ (Earthenware)

<u>ซีรามิคซ์ในประเทศอิตาลี</u> ประเทศอิตาลีมีชื่อเสียงมากในเรื่องภาชนะเครื่องปั้นดินเผาซึ่งเรียกว่า Terra Sigillata หรือ Arretine เป็นภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสีแดงและตกแต่งเหมือนภาชนะเงิน ลวดลายที่แต่งมักเป็นภาพมนุษย์ สัตว์ และทิวทัศน์ต่าง ๆ อิตาลีเป็นประเทศแรกในยุโรปที่เริ่มทำพอสเลนซ์เมื่อมาร์โคโปโลนำกลับมาจากประเทศจีนสมัยพระเจ้าคุไบเลข่านในปี ค.ศ. 1295 เนื่องจากอิตาลีมีการทำแก้วมากจึงได้ใช้แก้วเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ผสมกับดิน พอสเลนซ์ของอิตาลีจึงมีลักษณะแตกได้ง่าย

<u>ซีรามิคซ์ในประเทศอังกฤษ</u> ประมาณต้นศตวรรษที่ 18 ซีรามิคซ์ของประเทศอังกฤษเป็นประเภทเอิทเธนแวร์ชนิดหยาบและทำจากดินภายในประเทศ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับของเมื่อหลายร้อยปีก่อน จนกระทั่งถึงปลายศตวรรษจึงค้นพบวิธีการทำเนื้อดิน และการเคลือบซึ่งมีลักษณะคล้ายกับที่ทำอยู่ในปัจจุบัน สาเหตุที่ค้นพบยังไม่แน่นอนว่าได้รับความรู้จากการทำพอสเลนซ์ของจีนหรือจากการค้นคว้าเพิ่มขึ้นซึ่งมีการทดลองค้นหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยใช้เครื่องจักรใช้พลังงานซึ่งมีการค้นพบในสมัยนั้น

ภาชนะควีนส์แวร์ (Queensware) เป็นการพัฒนาอย่างหนึ่งในสมัยนั้นโดยเพิ่มหินปูน หินเขี้ยวหนุมาน ดินขาว และเคลือบด้วยตะกั่วแบบเรียบ สามารถผลิตและขายได้ง่าย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของเอิทเธนแวร์ในอังกฤษ นอกจากนี้มีการทำโบนไชน่า โดยเพิ่มกระดูกวัวเป็นส่วนผสมของวัตถุดิบ จะทำให้ภาชนะมีสีขาวและความเงาเพิ่มขึ้น

<u>ซีรามิคซ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา</u> ช่างปั้นในสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกมาจากประเทศอังกฤษ ดังนั้นเครื่องปั้นดินเผาในสหรัฐอเมริกาจึงมีลักษณะเหมือนกับ

ประเทศอังกฤษอย่างมากโดยเริ่มทำภาชนะประเภท Redware ในบริเวณชายฝั่งตะวันออก และเผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ประมาณกลางศตวรรษที่ 19 ก็มีการทำภาชนะสีเหลืองมีลักษณะเหมือนชามที่ใช้ในครัวใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในการเผา มีการทำสโตนแวร์ (Stone-ware) โดยใช้ดินดีจากนิวเจอร์ซี ภาชนะส่วนใหญ่เป็นหม้อไห โอ่ง เหยือก ซึ่งเคลือบผิวภายนอก อุตสาหกรรมประเภทนี้ขยายไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1883 จึงเริ่มมีการทำกระเบื้องสีขาวขึ้นโดยบริษัท J & J.G Lawe โดยใช้ดินจาก Martha's Vineyard ต่อจากนั้นการทำกระเบื้องก็แพร่ขยายไปอย่างรวดเร็ว กระเบื้องปูพื้นและกระเบื้องปูผนังได้ใช้วัตถุดิบอย่างเดิมมาหลายปีจนหลังจากปี 1930 จึงเริ่มใช้แร่ทัลค์ (Talc) เพื่อช่วยให้กระเบื้องเรียบ ซีรามิคซ์ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับการส่งเสริมมากโดยมีการให้ความรู้การศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่ง Edward Orton, Ir. ได้เป็นผู้ริเริ่มตั้งคณะวิศวกรรมด้านซีรามิคซ์ที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ เพื่อสอนวิชาซีรามิคซ์ในปี ค.ศ. 1895 ซึ่งเป็นคณะวิชาซีรามิคซ์แห่งแรกของโลก จนกระทั่งปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย 14 แห่งที่สอนเกี่ยวกับวิชาวิศวกรรมซีรามิคซ์ นอกจากนี้ยังมีสมาคม The American Ceramic Society ซึ่งตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1899 สมาคมนี้จะให้ความช่วยเหลือทุกด้านเกี่ยวกับอุตสาห-กรรมซีรามิคซ์ และมีสมาชิกมากกว่า 3,000 คน โดยมี The Institute of Ceramic Engineers ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1938 เป็นสาขา

<u>ประเภทของกระเบื้องเคลือบ</u>

กระเบื้องเคลือบอาจแบ่งประเภทตามลักษณะของสถานที่ใช้หรือประดับตกแต่งซึ่งโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ชนิดที่ติดหรือประดับตกแต่งภายใน
2. ชนิดที่ติดหรือประดับตกแต่งภายนอก

กระเบื้องเคลือบที่ใช้ตกแต่งภายในจะเป็นเนื้อดินชนิด * เอิทเธนแวร์ (Earthen

---

*เอิทเธนแวร์ หมายถึงเครื่องปั้นดินเผาชนิดเนื้อแน่น เคลือบเป็นมันทึบแสง การเผาจะไม่เผาจนถึงจุดสุกตัวโดยทั่วไปใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทจาน ชาม ถ้วย กาน้ำและเครื่องประดับอื่น ๆ

Ware Body) มีความพรุนตัว (Poresity) ในเนื้อกระเบื้องประมาณร้อยละ 12–15 เนื้อกระเบื้องมีความหดตัวน้อย กระเบื้องเป็นแผ่นบางมีรูปลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือรูปโค้งเล็กยาว ฯลฯ ใช้สำหรับตกแต่งภายใน เช่น ในครัว ห้องน้ำ และตกแต่งรอบ ๆ ห้อง

กระเบื้องเคลือบที่ใช้ตกแต่งภายนอกต้องมีคุณสมบัติเนื้อแน่นแข็งแกร่ง คงทนต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงของอากาศได้และมีภาวะการดูดซึมน้ำต่ำ

นอกจากนี้กระเบื้องเคลือบยังอาจแบ่งตามลักษณะและคุณภาพของกระเบื้องได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. กระเบื้องเคลือบปูผนัง(Wall Tiles)
2. กระเบื้องเคลือบโมเสค (Mosaic Tiles)

กระเบื้องเคลือบปูผนังจะใช้ดินขาว ดินเหนียว หินบางชนิด ทำเป็นเนื้อดินผง (Body Powder) อัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า หรือรูปอื่น ๆ แล้วนำเข้าเตาอบให้แห้ง ใช้น้ำยาเคลือบจึงนำเข้าเตาเผา ณ อุณหภูมิประมาณ 1,000–1,150 องศาเซลเซียส กระเบื้องที่ผลิตเสร็จจะมีจำหน่ายเป็นแผ่นโดยมิต้องนำมาติดกันให้เป็นผืนใหญ่

กระเบื้องเคลือบโมเสค วัตถุดิบที่ใช้ และขบวนการผลิตคล้ายกับกระเบื้องเคลือบปูผนังซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในบทต่อไป กระเบื้องเคลือบโมเสคต่างกับกระเบื้องเคลือบปูผนังคือ กระเบื้องโมเสคจะเข้าเตาเผาเพียงครั้งเดียวและใช้อุณหภูมิในการเผาสูงกว่ากระเบื้องเคลือบปูผนังโดยเผาที่อุณหภูมิประมาณ 1,200 อาศาเซลเซียส ซึ่งอุณหภูมิระดับนี้จะทำให้ส่วนผสมของวัตถุดิบสุกและหลอมตัวรวมจนเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้นกระเบื้องโมเสคจึงมีความแกร่ง(Strength)ไม่เปราะและหักง่ายเหมือนกระเบื้องปูผนังโมเสคมักอัดเป็นแผ่นชิ้นเล็ก ๆ มีขนาดตั้งแต่ ½" ขึ้นไปมีรูปเป็นสี่เหลี่ยมใบโพธิ์ สี่เหลี่ยมผืนผ้าและนำมาติดกันเป็นผืนใหญ่ขนาดหนึ่งตารางฟุตโดยใช้กระดาษหรือด้ายตาข่าย

กระเบื้องเคลือบโมเสคนี้กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกำหนดมาตรฐาน[2]

---

[2] ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับที่ 42 (พ.ศ. 2516)

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกระเบื้องดินเผาโมเสค ไว้ดังนี้

1. ขอบข่าย มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนดขนาด คุณลักษณะที่ต้องการ และวิธีทดสอบของกระเบื้องดินเผาโมเสคทั้งชนิดเคลือบและไม่เคลือบ

2. บทนิยาม ตามมาตรฐานของกระทรวงอุตสหกรรมนี้

2.1 กระเบื้องดินเผาโมเสคหมายความว่า วัตถุซึ่งทำจากส่วนผสมของดินเหนียว (Plastic Clay or Ball Clay)ดินขาว (White Clay or Kaolin) หินหรือทรายบางชนิดและวัตถุผสมอื่น ๆ วัตถุดิบเหล่านี้เตรียมขึ้นแล้วอัดผ่านแม่พิมพ์(Die) ด้วยความดันสูง และเผาที่อุณหภูมิสูงกว่า 800 องศาเซลเซียส กระเบื้องดินเผาโมเสคต้องมีขนาดไม่เกิน 50x50 มิลลิเมตร เนื้อแน่น สีต่าง ๆ รูปร่างของกระเบื้องดินเผาโมเสคจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า หกเหลี่ยม สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน และสามเหลี่ยมก็ได้ มีทั้งชนิดเคลือบและไม่เคลือบ

2.2 แผ่นกระเบื้องดินเผาโมเสค หมายความว่ากระเบื้องดินเผาโมเสคหลายชิ้นติดบนแผ่นกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ

3. มิติระบุและเกณฑ์คลาดเคลื่อน

3.1 มิติระบุ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มิติระบุของกระเบื้องดินเผาโมเสค

ขนาดระบุ(ความกว้าง ความยาว) มิลลิเมตร	ความหนาระบุ มิลลิเมตร
20 x 20	4 ถึง 6
25 x 25	4 ถึง 6
50 x 50	4 ถึง 6

3.2 เกณฑ์คลาดเคลื่อน

3.2.1 ขนาด ขนาดเฉลี่ยของความกว้างหรือความยาวแต่ละด้าน

ให้คลาดเคลื่อนจากขนาดระบุ(ตารางที่ 1)ได้ไม่เกินร้อยละ ±2.5 การวัดให้อ่านละเอียด 0.05 มิลลิเมตร

3.2.2 ความหนา ความหนาเฉลี่ยให้คลาดเคลื่อนจากความหนาระบุได้ไม่เกินร้อยละ ±10 การวัดให้อ่านละเอียด 0.05 มิลลิเมตร

3.3 ขนาดของแผ่นกระเบื้องโมเสค ให้มีขนาดประมาณ 900ตร.ซม.

4. คุณลักษณะที่ต้องการ

4.1 คุณลักษณะทั่วไป เนื้อกระเบื้องต้องไม่มีการร่อนตัว การรานและการแตกหัก เมื่อตรวจสอบด้วยตาเปล่าระยะหนึ่งเมตรต้องไม่เห็นจุดด่างรอยเคลือบร้าว ตำหนิที่รอยเคลือบ รูเข็ม รอยร้าวที่ขอบ โพรงอากาศเคลือบไม่สม่ำเสมอ จุดด่างดำ และรอยบุ๋ม

4.2 การดูดซึมน้ำ กระเบื้องต้องมีค่าการดูดซึมน้ำไม่เกินร้อยละ 1 เมื่อทดสอบตามวิธีในผนวก ก.

4.3 ความทนทานต่อการราน เคลือบของกระเบื้องต้องไม่ปรากฏการรานเมื่อทดสอบตามวิธีในผนวก ข.

4.4 ความทนทานต่อสารเคมี กระเบื้องต้องไม่ปรากฏรอยเสียหาย เมื่อทดสอบตามวิธีในผนวก ค.

4.5 การติดกระเบื้องดินเผาโมเสคบนแผ่นกระดาษ (หรือวัสดุอื่น)

4.5.1 การติดแน่น กระเบื้องดินเผาโมเสคต้องติดแนนกับกระดาษ (หรือวัสดุอื่น) ให้ทดสอบด้วยการยกแผ่นกระเบื้องดินเผาโมเสคพร้อมกับกระดาษ (หรือวัสดุอื่น) ที่ใช้ติด โดยยกตรงมุมทั้งสองที่อยู่ถัดกันในลักษณะหอย ต้องไม่มีชิ้นกระเบื้องหลุดออกมา

4.5.2 การลอกออกได้ง่าย กระดาษ (หรือวัสดุอื่น) ที่ใช้ติดกระเบื้องดินเผาโมเสคต้องลอกออกได้ง่าย ให้ทดสอบด้วยการปูแผ่นกระเบื้องดินเผาโมเสคโดยหันด้านที่ติดกระดาษ (หรือ

วัสดุอื่น) ขึ้น ปล่อยให้แช่ในน้ำ 3 นาที แล้วลอกออกโดยเริ่มจากมุมข้างหนึ่ง ต้องไม่มีชิ้นกระเบื้องหลุดติดมาด้วย

4.5.3 คุณภาพกระดาษ (หรือวัสดุอื่น) วัสดุที่ใช้ติดจะต้องมีความเหนียวเพียงพอ เมื่อยกแผ่นกระเบื้องดินเผาโมเสคขึ้นจะต้องไม่ฉีกขาดจนไม่สะดวกต่อการนำไปใช้งาน

5. การทำเครื่องหมาย

5.1 การทำเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ จะต้องใส่ชื่อหรือตราเครื่องหมายของผู้ทำบนกระดาษ (หรือวัสดุอื่น) ที่ติดกระเบื้องดินเผาโมเสคให้ชัดเจน

5.2 การทำเครื่องหมายบนหีบห่อ จะต้องระบุ ชนิด รูปร่าง มิติ สี จำนวน ชื่อหรือตราเครื่องหมายผู้ทำและประเทศผู้ทำ

5.3 ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานนี้ จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ เมื่อได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

6. การชักตัวอย่าง

6.1 การชักตัวอย่าง กระเบื้องดินเผาโมเสคแต่ละชนิด สี และขนาด เพื่อการทดสอบให้ชักมาโดยวิธีสุ่ม ตามจำนวนที่กำหนดในตารางที่ 2

6.2 จำนวนที่ยอมรับ หมายความว่า จำนวนชิ้นตัวอย่างกระเบื้องดินเผาโมเสคที่ไม่ผ่านการทดสอบตามมาตรฐานนี้ที่ยอมให้มีได้

ตารางที่ 2 จำนวนชิ้นตัวอย่างที่ชักมาเพื่อการทดสอบ (ข้อ 6.1)

รายการที่ทดสอบ		จำนวนชิ้นตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ	จำนวนที่ยอมรับ
ลักษณะทั่วไป	ชนิดเคลือบ	100	4
	ชนิดไม่เคลือบ	100	6
ขนาด		10	0
ความหนา		10	0
การดูดซึมน้ำ		10	0
ความทนทานต่อการรานโดยเครื่องนึ่งจัด (Autoclave)		10	0
ความทนทานต่อสารเคมี		10	0

บทบาทของรัฐบาลต่อกิจการ

ประเทศไทยเริ่มมีการทำเครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย และก็มีการทำเครื่องปั้นดินเผาตลอดมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งในระยะต้น ๆ นั้นมีการทำกันเฉพาะในครัวเรือนและทำกันมากในภาคเหนือ เนื่องจากมีวัตถุดิบมาก การทำเครื่องปั้นดินเผาในสมัยก่อนนั้นทำกันแบบตามอย่างกันมากกว่าที่จะทำให้ถูกต้องได้มาตรฐาน กล่าวคือเมื่อเห็นเพื่อนบ้านทำเครื่องปั้นดินเผาขายได้กำไรดี ก็แข่งกันทำจนกระทั่งสินค้ามีมากเกินความต้องการก็จะตัดราคากันเอง ขายได้ราคาต่ำจนกระทั่งขาดทุนก็เลิกทำกันไป

สำหรับบทบาทของรัฐบาลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผานั้นเริ่มตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475 รัฐบาลได้ให้ความสนใจที่จะปรับปรุงการทำเครื่องปั้นดินเผามากและได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการฝึกอบรมจากต่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 และมีการวิเคราะห์ทดสอบคุณสมบัติของวัตถุดิบ มีการสนับสนุนเรื่อยมาจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2497 ได้มีการติดตั้งเครื่องมือเครื่องจักรทำการทดลองผลิตเป็นเวลา 2 ปี โดยขึ้นอยู่กับกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม และได้ขยายตัวมากขึ้นโดยมีการสำรวจศึกษาและวิจัยวัตถุดิบภายในประเทศให้นำมาใช้ได้อย่างกว้างขวางขึ้น ในปี พ.ศ.2509 รัฐบาลก็ให้ตั้งเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาเครื่องปั้นดินเผา มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เป็นศูนย์วิจัยการผลิตและให้การฝึกอบรมวิชาการและเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไป ตลอดจนได้ทำการทดลองการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงแทนฟืนได้ผลสำเร็จ

นอกจากนี้ในระยะที่รัฐบาลเริ่มมีนโยบายขยายกิจการอุตสาหกรรมของประเทศให้กว้างขวางมากขึ้น ก็มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2497 แต่ยังคงมีการตั้งโรงงานที่ทันสมัยน้อยมาก จนถึงปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายแน่ชัดขึ้น โดยตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้น และได้กำหนดประเภทอุตสาหกรรมที่ใช้ดินเป็นวัตถุดิบที่อยู่ในข่ายของการส่งเสริมไว้โดยชัดแจ้ง แต่มีกิจการเพียงแห่งเดียวที่ขอเข้ารับการส่งเสริม คือ บริษัท อุตสาหกรรมเสถียรภาพ จำกัด ต่อมารัฐบาลได้ยกเลิก พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2503 และตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2505 ขึ้นใช้บังคับแทน โดยกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการ

008208

ลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน และกำหนดให้อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาชนิดเคลือบและอุตสาหกรรมกระเบื้องดินเผาปูพื้นหรือปูผนังอยู่ในข่ายของการส่งเสริม ในปี พ.ศ.2508 มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและหลักการของรัฐบาล จึงเริ่มมีผู้ได้รับการส่งเสริมประเภทผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นและเครื่องเคลือบดินเผามากขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริม

จากพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแล้วได้ให้สิทธิและประโยชน์ตามกฎหมายแก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริมดังมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

สิทธิและประโยชน์ทั่วไป

1. การให้หลักประกัน
   - ก. รัฐจะไม่ประกอบอุตสาหกรรมใหม่ขึ้นแข่งขัน
   - ข. รัฐจะไม่โอนกิจการมาเป็นของรัฐ
2. การอนุญาต
   - ก. อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิที่ดิน แต่จะต้องจำหน่ายที่ดินภายใน 1 ปี หลังจากเลิกกิจการหรือโอนกิจการ
   - ข. อนุญาตให้นำหรือส่งเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศในกรณีที่มีการจำกัดการส่งออก ผู้ได้รับการส่งเสริมนี้นำเงินเข้ามาเกิน 2 ปี จะได้รับอนุญาตให้ส่งเงินตราออกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ต่อปี และส่วนที่เป็นผลกำไรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี
   - ค. อนุญาตเสมอไปให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลที่ได้จากการลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมออกนอกประเทศ ยกเว้นในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ความปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ
   - ง. อนุญาตให้นำช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการต่างด้าวเข้าประเทศ
3. การงดเว้น

ก. งดเว้นการเสียอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร หากมีการซื้อเครื่องจักรภายในประเทศ ผู้ผลิตหรือผู้ขายเครื่องจักรนั้น ๆ จะได้รับงดเว้นภาษีการค้า

ข. ยกเว้นการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 8 ปี รายได้ดังกล่าวรวมถึงรายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้และสินค้าที่สำเร็จรูปด้วย

4. การคุ้มครอง

ก. ห้ามการนำเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ในประเทศ

ข. การขึ้นอากรขาเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ในประเทศ

ค. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมขาเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกับที่ผลิตได้ในประเทศ แต่ไม่เกิน 50% ของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่ง โดยใช้บังคับไม่เกินคราวละ 1 ปี

<u>สิทธิประโยชน์พิเศษ</u>

1. การลงทุนสำหรับกิจการในเขตส่งเสริมการลงทุน

ก. ลดอากรขาเข้าและภาษีการค้าวัตถุดิบไม่เกิน 50% ของอัตราปกติเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี

ข. ลดภาษีการค้าสำหรับการขายผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลไม่เกิน 90% เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี

ค. ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล อนุญาตให้หัก ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา สองเท่าของเงินที่ใช้ในการประกอบกิจการ

ง. อนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ไม่เกิน 25% ของเงินลงทุนในการนั้น โดยหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปี ทั้งนี้นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ ภายในระยะเวลา 10 ปี

จ. ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิในอัตราร้อยละ 50

เป็นเวลา 5 ปี โดยนับจากวันที่พ้นกำหนดเวลาตามข้อ 20* ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227

2. การลงทุนสำหรับการส่งออก
   ก. ได้รับงดเว้นการเสียอากรขาเข้าและภาษีการค้าของวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น
   ข. ได้รับงดเว้นการเสียอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อส่งกลับออกไป
   ค. ได้รับงดเว้นการเสียอากรขาออกและภาษีการค้า
   ง. หากซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุที่ผลิตในประเทศ ผู้ขายหรือผู้ผลิตได้รับการงดเว้นการเสียภาษีการค้า
   จ. ให้หักเงินได้พึงประเมินในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2% ของรายได้ที่เพิ่มขึ้นในปีก่อนจากการส่งออก โดยไม่รวมค่าประกันภัยและค่าขนส่ง

<u>ลักษณะของกิจการ</u>

จากประโยชน์ที่ได้รับจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีผู้สนใจเข้าขอรับการส่งเสริมมากขึ้น และได้ตั้งโรงงานและติดตั้งเครื่องจักรทันสมัย พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีมาใช้เพื่อผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล กิจการผลิตกระเบื้องเคลือบที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในปัจจุบันได้แก่

---

* ข้อ 20 "ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับจากการส่งเสริมภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามปี แต่ไม่เกินแปดปีนับแต่วันที่มีรายได้จากการประกอบกิจการนั้น..."

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	สถานที่ตั้ง	ทุนจดทะเบียน
1.	บริษัท อุตสาหกรรมเสถียรภาพ จำกัด	ถ.เศรษฐกิจ สมุทรสาคร	20,000,000
2.	บริษัท ผลิตภัณฑ์กระเบื้องดินเผา จำกัด	สมุทรสาคร	14,000,000
3.	บริษัท ไทยเยอรมัน ซีรามิค จำกัด	ถ.พหลโยธิน ปทุมธานี	36,000,000
4.	บริษัท โรแยล ซีรามิค อุตสาหกรรม จำกัด	ถ.สุวรรณศร สระบุรี	8,500,000
5.	บริษัท ไทยแลนด์แอนพอทเทอรี่ จำกัด	สมุทรสาคร	10,000,000
6.	บริษัท อุตสาหกรรม โมเสคไทย จำกัด	อ้อมน้อย สมุทรสาคร	9,000,000
7.	บริษัท โรแยล โมเซค อุตสาหกรรม จำกัด	ถ.สุวรรณศร สระบุรี	24,000,000
8.	บริษัท โรแยล โมเซค เอ็กซปอร์ต จำกัด	ถ.สุวรรณศร สระบุรี	40,000,000

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายกิจการทั้งที่เป็นเอกชนคนเดียวและบริษัทที่ทำการผลิตกระเบื้องเคลือบ แต่มิได้เข้าข่ายได้รับการส่งเสริม

กิจการผลิตกระเบื้องเคลือบอาจแบ่งได้ตามผลิตภัณฑ์เป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจการผลิตกระเบื้องปูผนัง
2. กิจการผลิตกระเบื้องโมเสค

ในกรณีที่พิจารณาทางด้านเงินทุนกิจการในการผลิตสินค้า สามารถแบ่งกิจการผลิตกระเบื้องเคลือบได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทขนาดใหญ่ ประกอบด้วยเงินทุนที่ใช้ในการผลิตตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป กิจการประเภทนี้จะมีโรงงานขนาดใหญ่ มีเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัยและผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม และส่วนใหญ่จะได้รับการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมทั้งสิ้น

2. ประเภทขนาดกลาง ประกอบด้วยทุนที่ใช้ในการผลิตขนาด 1–5 ล้านบาท กิจการประเภทนี้จะมีโรงงานขนาดกลาง เครื่องมือเครื่องใช้ยังเป็นแบบสมัยเก่า กิจการประเภทนี้ส่วนมากมิได้รับการส่งเสริมจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือทางวิชาการ การค้นคว้าและการวิจัยต่าง ๆ จากรัฐบาล

3. ประเภทขนาดเล็ก ประกอบด้วยทุนในการประกอบการต่ำกว่า 1 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว การผลิตอาศัยมือและอุปกรณ์ที่เก่าล้าสมัยในการผลิต

รายละเอียดดังจะกล่าวถึงในบทต่อ ๆ ไปนี้จะหมายถึงกิจการประเภทขนาดใหญ่เท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย